

14.01.2019

Ринок праці: які мігранти в Німеччині найбільш інновативні

Науковці Інституту німецької економіки вирішили з'ясувати, чи багато серед іноземців, які приїхали до Німеччини, винахідників і новаторів, і придумали оригінальну методику для їх підрахунку. У Німеччині гостра нестача кваліфікованих кадрів, тому в останні роки приплив іноземної робочої сили неухильно зростає. Але наскільки інновативні трудові мігранти, які приїжджають до країни? Чи багато серед них новаторів і винахідників, що підвищують інноваційний потенціал Німеччини? І звідки вони родом? ([Західна інформаційна корпорація](#)).

Це питання поставили троє вчених з Інституту німецької економіки (IW) в Кельні, які задумали дослідження під назвою «Міграція і інноваційна сила Німеччини». І відразу ж зіштовхнулися з проблемою: а як це з'ясувати? Взагалі-то одним з найбільш показових індикаторів інноваційної активності вважається число зареєстрованих патентів. Але як дізнатися, є автор патенту іноземцем чи має міграційне коріння? Адже патентне відомство ФРН – DPMA – громадянство і, тим більше, етнічну приналежність винахідника, звісно, не фіксує – тільки прізвище, ім'я та адресу.

В основі оригінальної методики – імена винахідників

Звичайно, серед авторів патентів, які реєструють у Німеччині, є й жителі іноземних держав, але їх-то науковці IW якраз вирішили не враховувати: предметом дослідження повинні були стати мігранти, які живуть на території країни. У результаті експерти інституту придумали спеціальну методику, в основі якої – вельми оригінальна ідея проаналізувати імена винахідників.

Якщо, наприклад, винахідника звать Карл-Гайнц, то можна з великою часткою впевненості стверджувати, що він – німець чи хоча б походить із німецькомовної країни. Водночас, скажімо, ім'я Агнешка явно вказує на польське коріння.

Зібравши іменні дані всіх винахідників, які мешкають в ФРН і зареєстрували патенти з 2005 до 2016 р. (пізніших даних DPMA поки не надало), науковці IW отримали загалом 20 375 різних імен, після чого розроблена експертами інституту комп'ютерна програма розподілила їх за країнами, регіонами або групами мов.

Лідирують вихідці зі Східної та Південно-Східної Європи

При цьому враховувалися найрізноманітніші тонкощі, скажімо, той факт, що в Італії Andrea і Gabriele – чоловічі імена, а в німецькомовних країнах – жіночі. У подібних випадках проводився додатковий пошук в інтернеті, щоб, наприклад, за допомогою фотографій визначити стать винахідника. Зрештою, пишуть автори дослідження, у більш ніж 90 відсотках випадків вдалося досить точно визначити походження винахідників.

І вималювалася така картина: якщо у 2005 р. частка іноземців серед винахідників, що живуть у Німеччині, становила 5,9 відсотка, то у 2016 р. вона зросла до 9,2 відсотка, а число зареєстрованих мігрантами патентів досягло майже трьох тисяч. При цьому найбільш інновативними виявилися

вихідці з країн Східної та Південно-Східної Європи: на них припало близько третини всіх зроблених іноземцями у 2016 р. винаходів (майже тисяча патентів).

Під країнами Східної і Південно-Східної Європи науковці ІW розуміють, зокрема, Польщу і Чехію, Росію і Україну, Болгарію і Сербію. Інакше кажучи, слов'янські держави, хоча цей термін в самому дослідженні і не використовується. Більш точно визначити походження винахідників в даному випадку було неможливо, відзначають автори дослідження, пояснюючи це, наприклад, тим, що імена Андрій, Олександр або Марія широко поширені у багатьох країнах регіону, скажімо, у Росії, Україні чи, наприклад, Болгарії.

Успіх Blue Card

Другу велику групу інновативних мігрантів становлять винахідники з арабським або турецьким (тюркським) корінням. На них у 2016 р. припадало 565 патентів. Третя за величиною група – вихідці з Південної Європи і Латинської Америки. Водночас найбільш швидкими темпами (хоча і з дуже низького рівня) зростала кількість винаходів, зроблених вихідцями з Індії. У порівнянні з 2005 р. кількість зареєстрованих ними патентів майже потроїлася. У винахідників з китайськими іменами вона подвоїлася.

Така динаміка, очевидно, пов'язана з тим, що громадяни Індії та Китаю стали найактивнішими одержувачами Blue Card – дозволу на перебування і роботу в Євросоюзі, яке прицільно видається з 2012 р. висококваліфікованим фахівцям із країн, що не входять до ЄС. Частіше за інших такі «блакитні карти» оформляли в останні роки також громадяни Росії і України, Сирії і Туреччині.

Отже, «в Німеччині – все більше розумних голів з іноземним корінням». Такий основний висновок дослідження інституту ІW. За словами одного з його авторів, Олівера Коппеля (Oliver Koppel), отримані результати переконливо показують, наскільки важливий для Німеччини схвалений урядом в грудні 2018 р. закон про імміграцію кваліфікованих кадрів (у порівнянні з Blue Card він істотно розширить можливості для залучення в країну фахівців не тільки з вищою, але і з нижчим рівнем освіти).

Науковець переконаний, що новий закон, який незабаром повинен бути ухвалений парламентом, «полегшить приплив фахівців технічного та природничо-наукового профілю, інакше кажучи – багатьох потенційних винахідників, і зміцнить німецьку інноваційну систему».